

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Odgovorni urednik:
Jakob Dimnik,
učitelj v Ljubljani.

St. 14. Ljubljana, 16. mal. srpana 1894. XXXIV. leto.

Vsebina: M. Mlakar: Kako postopaj učitelj v prvem šolskem letu, da dobé otroci dobro podlago v branji in pisanji? — L. Lavtar: Fitzga. — E. Lah: Avstrijsko šolstvo v l. 1890. s posebnim ozirom na Kranjsko. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Listek. — Naši dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Kako postopaj učitelj v prvem šolskem letu, da dobé otroci dobro podlago v branji in pisanji?

(Konec.)

Ves pouk je odvisen od obiskovanja šole. Velikokrat se sliši iz ust tega ali onega učitelja: vsaj bi se še dalo kaj storiti, ko bi učenci šolo redno obiskovali. Ako je šola slabo obiskovana, ni iskati vzroka samo pri učencih in njih stariših, ampak tudi pri učitelju. Ako učitelj ne ume na pravi način učenca na šolo navezati, tudi dobrega obiskovanja ne bo imel. Veliko učencev za to ne obiskuje šole pridno, ker nimajo nikakega veselja do učenja; tega je učitelj sam kriv, ker jih ne zna izpodbujati k učenju, jim ne ume pravega veselja v srca vsaditi, oni postanejo mlačni, slednjič celo leni; ako se je pa lenoba vselila v šolo, potem jo ni moč odpraviti. Pred vsakim poukom naj učitelj s kratkimi besedami učence spominja k pazljivosti. To se lahko zgodi pred molitvijo. Učenci tudi morajo vedeti, čemu je molitev pred in po šoli. Pred šolo je dobro prašati, čemu molimo. Zato namreč, da bi nam Bog pomagal, da se veliko naučimo, da bomo pridni, poslušni. Zakaj po šoli? Bogu se zahvaliti za vse, kar smo se naučili. Na ta način dobe učenci veselje do učenja.

Šolsko leto se začinja v jeseni, kateri sledi ostra zima. Vsak bi rekel: po zimi se v šoli ne more dosti storiti, ker otroci ne morejo redno v šolo hoditi. Nekateri imajo predalet, drugi nimajo tople obleke,

ali pride slabo vreme, zameti in druge neprijetnosti. In vendar si upam trditi vkljub vsemu ugovarjanju teh ali onih vzrokov, da kar je v prvem polletju storjeno, to je merodajno. Zato naj si učitelj razdeli stvarino tako, da bo — recimo, ako je učitelj na dvorazrednici — konec marcija male in velike črke končal. Velikim črkam ima odločiti tri tedne, kar popolnoma zadostuje. Kadar ima učitelj vse učence pred seboj, takrat naj hiti, naj ne gleda na uro, ampak naj to prehití, kar je morebiti prej zamudil. Najboljše je, si posebej načrt napraviti, to in to hočem ta teden storiti. Seveda učitelja ta načrt včasih oguljufa, pridejo že kake zapreke, da ne more vsega storiti, kar je mislil, pa gleda naj potem na kak način to poravnati. Tudi je po zimi otroke lažje na šolo navezati, kakor po letu. Tudi jim zima ne daje prilike iz šole izostajati, temveč jo daje poletje. Pri tej ali oni družini imajo majhne otroke. Stariši gredo na polje, kdo naj bi doma drobiž varoval, torej je učenec primoran šolo opustiti. Poletje ali sploh vročina dela otroke lene in zaspane. To bi bilo komaj, da bi učitelj vsak četrť ure kaj družega počel. Ponavljam torej: kar je prvega polletja storjeno, to je merodajno.

Še nekoliko o koristi skupnega branja.

Skupno branje vzdržuje učence pazljivo in jih navaja k gladkemu čistemu branju. Najpred naj berejo vsi učenci, potem, kjer je mešana šola, deklice skupaj in dečki skupaj ali pa obratno; naposled ako časa ne zmanjkuje, vsaka klop, slednjič še posamezno, da se otroci bolj urijo v branji. Med skupnim branjem naj učitelj ne bode miren, ampak naj hodi od klopi do klopi se prepričat, ali berejo vsi učenci prav. Naj pazi, da ne bero prehitro, da slabši učenci lažje dohajajo, da branje ni preveč glasno, ampak zmerno in v vedno enakem glasu. Skupno branje naj se v začetku posebno pogosto rabi, pozneje pa zlasti po berilih le sem in tja. Kar zadeva pisanje v pisanke odvisen je začetek tega od števila razredov posameznih šol. Da le znajo učenci recimo male črke na tablico dobro pisati, se lahko začne v pisanke, a ne takoj s črnilom, ampak s svinčnikom. Ko otroci dobe pisanke v roke so nekoliko nekteri še precej neukretni, misleči, da imajo tablice pred seboj, na katere vkljub vsemu učiteljevemu opominjevanju zelo pritiskajo, pritiskali bi tudi na pisanke, in kaj sledi iz tega, si vsak lahko misli sam. Kdo bode na revnih šolah zakladal šolo s peresi in pisankami, katerih bi na ta način ne bilo nikdar dosti; vsaka bi bila le ponesnažena in učitelj bi imel s tem samo jezo in trud. Ako se pa s svinčnikom začne, ni se bati tako zvanih „pack“, počasi se navadijo učenci na papirjevo mehko, in ko so spisali jedno pisanko s svinčnikom, lahko učitelj brez skrbi začne z učenci pisati s črnilom. Naj pazi učitelj, da pišejo učenci ravno med vrste, kajti, ko bi ne bilo treba ravno od črte do črte pisati, bi bile pisanke brez črt tudi dobre.

Težavno je to učencem v glavo vcepiti, posebno na šolah, kjer so otroci revni in nimajo tablic s črtami. Zato je ondi dobro začeti najpred s svinčnikom in potem s črnilom.

Sicer se bere v nekterih knjigah, da ni dobro učencem pogosto naloge dajati, a jaz pravim čim pogosteje, tem bolje. Seveda se jim vselej ne sme reči: „Otroci, to nalogo morate narediti“; včasih se tudi lahko milejše zgodi in se jim reče n. pr.: „kdor je priden učenec, ta bode do jutri napisal to in to, bode bral to in ono“. Otroci dobe s tem dokaj veselja do učenja, pozneje se tako navadijo celo na vsakdanje naloge, da jim ni treba reči, za nalogo imate to in ono storiti.

Po tem načrtu sem se ravnala in imela vspeh, katerega je g. nadzornik sam odobral. Učence v vsakem oziru dobro pripraviti na ta pouk, na pravi način jim predstavljati in vcepljati v glavice (če so prav včasih s slamo namesto z možgani napolnjene) glasove, njih znamenja, jim pravo veselje do učenja zasaditi v srca, bil je namen današnje moje naloge. Mislim, da sem Vas, ako ne popolnoma, vendar deloma prepričala, da učitelju vse praktične knjige nič ne pomagajo, ako jih ne zna prav rabiti. Najbolje je, ako se učitelj ravna po svojem prepričanju in lastni skušnji. Upam, da mi bodeite tudi milostljivi pri oceni; starejši gg. učitelji in gg. učiteljice imajo pa več skušnje kot jaz, ker delujem še le malo časa na šolskem polji. Ključem Vam pa: Trudimo se, skrbimo za našo slovensko mladino, da jo bomo vzgojevali in podučevali tako, da bomo lahko veseli sadu, katerega je naš trud obrodil.

M. Mlakar.

F i t z g a.

(Dalje.)

IV. Dejanje. a) $15:5 (47:9); ? \times 5 = 15$, ali $5 \times ? = 15$, naslanja se na III.

b) $60:3 =$; 3. del od 6 des. itd.; naslanja se na a).

c) $60:20 =$; 2 des. v 6 des. itd.; naslanja se na a).

d) $69:3 (65:3)$; 3. del od $60 = 20$, 3. del od $9 = 3$ itd.; naslanja se na b) in a).

e) $75:3 =$; $75 = 60 + 15$ itd.; naslanja se na b) in a).

Take stopinje imamo pri ustmenem računanju, tudi za višje številne pristne, in take stopinje imamo tudi pri pismenem računanju. Navedem jih le za pismeno množenje; za pismeno deljenje pa le podstopinja zadnje stopinje.

I. Množenje. a) $146 \times 6 = ?$

146

146

146

146

146

146

876

To postopanje je lahko umljivo, vendar dolgo po obliki in po izrazu. Preide se torej z nje na krajšo: